

FAINGAMALIE KE FAKAFEINGA'I

Luke 13:8

“Ka ka tali ‘e ia, ‘o ne pehe ki ai,“Eiki, tuku ai pe ‘i he ta’u ni foki, kae ‘oua keu keli takai mo taufetuku ki ai.”

Talateu

‘Oku ‘i ai ‘a e lea ‘a e kau papalangi, “Ko e faingamalie he’ikai ke to e foki mai” (Opportunity may not come back again). Kapau ko e anga ia ‘o e faingamalie ke ta’emahino ha’ane to e foki mai, kuopau leva ke tau nima mo va’e hono feinga’i ‘a e faingamalie ko ia ke ‘aonga. ‘Oku tau ngaue’aki ‘a e ngaahi lea ki he ‘etau fanau ‘i he ‘enau ta’etokanga ki he ako pe ko e ngaue, “Tokanga’i ‘a e faingamalie, ‘oua ‘e fakamoleki noa.” ‘Oku hohoa malie ‘a e ngaahi fakakaukau ko ‘eni pea mo ‘etau kaveinga malanga, “Faingamalie ke fakafeinga’i.”

‘Oku talanoa ‘a e kosipeli ‘a Luke vahe 13 ki he mahu’inga ‘o e fakatomala pea mo e mahu’inga ‘o e taimi. Ko e ongo me’a ko ‘eni ‘e ua ‘oku na fakatou mahu’inga’ia ‘i he faingamalie. ‘Oku fiema’u ‘a e fakatomala pea ‘oku fiema’u mo e taimi lolotonga ‘oku kei faingamalie. Mei he veesi 6 ki he 9 ‘oku ngaue’aki ai ‘e Sisu ha talanoa fakatātā ke fakahaa’i ‘a e ongo me’a mahu’inga ko ‘eni ‘e ua, ko e fakatomala pea mo e taimi. ‘Oku ne talanoa ki ha fu’u fiki ‘oku ta’efua pea loto leva ‘a e tokotaha na’e ‘a’ana ‘a e fu’u fiki ke ta’aki mo ‘ene ta’e’ aonga. Na’e kole leva ‘a e tokotaha tauhi ngoue ki he tangata na’e ‘a’ana ke to e tuku mai ha ta’u ‘e taha ke ne keli takai mo taufetuku ki ai hei’ilo na’a toe fua. Na’a ne kole ha faingamalie ma’ae fu’u fiki kene fai ha feinga/ ke fakafeinga’i.

‘Oku fakaha mahino ‘e he ki’i talanoa fakatata ko ‘eni ‘a e natula ‘o e kosipeli ‘a Luke. Ko e kosipeli ‘oku ne taukave ‘a e ‘ofa ta’efilifilimanako ‘a e ‘Otua. ‘Oku ne fakafotunga ‘a e ‘imisi ‘o Sisu ko e tokotaha ‘oku ne feohi pea mo e kau angahala. Na’e ‘ikai te ne ha’u ko e ‘uhi ko e ma’oni’oni ka ko e angahala ke fakatomala. Pea lolotonga ‘a e ma’u ‘a e faingamalie ki he fakatomala fai leva he vave taha, ‘oua toe tatali. ‘Oku talanoa ‘a e punake he himi 635 ki he mahu’inga ‘o e faingamalie ke puke nima’i leva. ‘Oku pehe ‘e he punake, “Ko taimi e kuo tuku mai, hoto monu ke fakafeinga’i, faingamalie ‘aho mo e po; ka ‘ikai puke, ‘oi fakapo! Fefe ho’o ngaue ki ai? Na’a ‘oku ‘ikai fai.” Faingamalie ke fakafeinga’i!

‘Oku ‘i ai ‘a e ongo me’a lalahi ‘e ua ‘oku mahu’inga ke tau ‘ilo fekau’aki mo e talanoa ko ‘eni. ‘Uluaki, ko e faingamalie ke fakamo’ui. Ua, faigamalie ke liliu. Ko e ongo me’a kehekehe ‘e ua ka ‘oku ‘ikai lava kena mavae. He’ikai lava ke mavae ‘a e fakamo’ui pea mo e liliu he kuopau kena fononga fakataha ma’u ai pe.

Faingamalie ke Fakamo’ui

Na’e kole ‘e he tangata tauhi ngoue ke tuku mai ha ta’u ‘e taha ke fai ai ha keli takai pea mo ha taufetuku ki he fu’u fiki hei’ilo na’a fua pea fai ai hono fakamo’ui. Na’e fakataumu’a ‘a e kole ‘a e tauhi ngoue ke ‘oange ha faingamalie ‘o e fu’u fiki. Na’e ‘ikai tene fakavave ke fai

‘a e me’a na’e talaange ‘e he tokotaha na’e ‘o’ona ‘a e fu’u fiki, ke ta’aki leva. Ko e me’a foki ia ‘e faingofua ange, ke ta’aki pea ke tu’usi ke ‘oua na’a toe fai ha hela’ia he fu’u fiki ta’efua. Neongo ‘ene fakahela ka na’e taukave pe ‘a e tauhi ngoue ke to e tuku mai ha taimi ke fai ai hono fakamo’ui. Ko e ‘ofa tu’unga’ a ia ‘a e tauhi ngoue na’e to e taulanga ai ‘a e fu’u fiki ta’efua. Ko e lea ki he fa’ahinga ‘ofa pehe ni ko e ‘kelesi’ pea ko e ‘kelesi’ ko ha fa’ahinga me’a’ofa ‘oku te ma’u ta’etotongi.

‘Oku talanoa ‘a e palofita ko ‘Aisea vahe 55 ki he fakamo’ui ‘a e ‘Otua ‘oku ma’u ta’etotongi. ‘Oku hange ha fakafe ki ha kai pola ‘oku tau ‘alu atu pe mo hotau ta’ovala, ‘ikai to e to’o atu ha me’a kehe. ‘Oku pehe ‘e he palofita, “Eni, ‘ilonga ‘a e fieinua, ha’u ki he ngaahi vai; mo ia foki ‘oku ‘ikai ha’ane pa’anga. Omi pe, tokonaki ‘o kai; ‘io, mou omi pe, fakatau uaine mo e hu’akau ta’e ha pa’anga, pea ta’e ha totongi.” (‘Aisea 55:1) Ko e lea ia ‘a e palofita ki he kakai ‘Isileli lolotonga ‘a e fakahē ki Papilone ‘e fakamo’ui ‘e Sihova kinautolu. Ko e fakamo’ui ko ia ‘oku ta’etotongi ka kuopau ke nau tali kae toki ‘aonga. Kuopau ke tau fakaava hotau loto ki he fakamo’ui ‘a e ‘Eiki kae fai ai hotau fakafo’ou.

Faingamalie ke fakafeinga’i. Lolotonga ‘oku ma’u ta’etotongi ‘a e fakamo’ui ‘a e ‘Otua ‘ia Sisu Kalaisi tau nima leva mo va’e ke tali. ‘Oku fakatātā ‘e he tauhi ngoue ‘a e natula ‘o Sisu ‘i he kosipeli ‘a Luke. Na’e ‘ikai tene ha’u ko e ‘uhi ko e mo’ui lelei ka ko e mahamahaki, ‘io, na’e ‘ikai tene ha’u ko e ‘uhi ko e ma’oni’oni ka ko e angahala ke fakamo’ui. Tau tali leva ‘a e faingamalie lolotonga ‘oku ala ma’u pea ko e uki ia ‘a e palofita, “Vivili ki he ‘Eiki lolotonga ‘oku ala ma’u. Ui kiate ia lolotonga ‘oku kei ofi.” (‘Aisea 55:6) Kuo ke tali nai ‘a e fakamo’ui ‘a e ‘Eiki? Ko e faingamalie ke fakafeinga’i leva.

Faingamalie ke Liliu

‘Oku ikai ko e fakamo’ui pe pea ngata ai ka kuopau ke fai ‘a e liliu, kuopau ke fai ‘a e fakafo’ou. Ko e liliu na’e fiema’u ‘e he tokotaha na’e ‘a’ana ‘a e fu’u fiki ke ne liliu mei he ta’efua ‘o fua. Ke ‘ofa a mu’a ‘o fua mo e fakahela. ‘Oku ‘ikai fe’unga pe ‘ene fai lau. Kuopau kene fua kae tala ai hono faka’ofa’ofa mo ‘ene mo’ui lelei. Ko e lea ‘oku ngaue ‘aki ‘e Luke ki he liliu ko e ‘fakatomala’. ‘Oku ne ngaue tu’o ua ‘aki ‘i he vahe 13 veesi 3 pea mo e veesi 5. Ko e ‘uhinga ‘o e lea ‘fakatomala’, “ko e ‘liliu ‘o e loto pea mo e fakakaukau.” Ko e tafoki fua tikilii (degree) ‘e 180 mei he mo’ui motu’a ki ha mo’ui fo’ou ‘ia Sisu Kalaisi.

Ko e fakatomala ‘oku ‘ikai ngata pe ia ‘i he liliu ‘o e loto ka ko e liliu foki ‘o e to’onga mo’ui ‘i he vā mo e mo e ‘Otua pehē ki he kakai kehe. Ko e ‘uhinga ia ‘o e fua na’e tokanga ki ai e tokotaha na’e ‘a’ana ‘a e fu’u fiki. ‘Oku talanoa ‘a Paula ‘ia Kaletia ki he fua ke hā ‘i he mo’ui ‘a e Kalisitiane. Ko e ngaahi fua ko ia ko e “’ofa, fiefia, melino, angamokomoko, anga’ofa, angatonu, angafalala, angakataki, mo e angafakama’uma’u.” (Kaletia 5:22) ‘Oku fēfē hotau vā mo hotau kaungā mo’ui, kaungā lotu, kaungā ngaue? ‘Oku hā ‘a e ngaahi fua ko ‘eni ‘i he ‘etau mo’ui? Kuopau ke fakahā ‘a e liliu ‘o e loto ‘i he liliu ‘a e to’onga mo’ui.

Ko e fakafo’ou ‘o e siasi he’ikai fai ‘aki ia ha fale fo’ou pe ko e toutou ma’u lotu, pe ko e ma’u ‘o ha lakanga, pe ko e foaki lahi, neongo ‘oku mahu’inga. Ko e fakafo’ou ‘o e siasi ‘e fai ia ‘e he mo’ui kuo liliu ‘o fou atu ‘i he fakatomala. ‘Oku mahu’inga ‘aupito ke tau ‘ilo ‘a

e taimi ke fai ai 'a e liliu pea ko 'eni pe 'a e taimi ko ia 'i he lau 'a e Palofita. Kumi kiate Ia lolotonga 'oku ala ma'u pea ui kiate Ia lolotonga 'ene kei ofi. Ko 'eni pe 'a e taimi ko ia 'i he lau 'a e kosipeli 'a Luke. Ko e kole na'e fai 'e he tauhi ngoue ke tuku mai ha taimi ke fai ai hono tokoni'i 'o e fu'u fiki ke liliu pea lolotonga 'a e faingamalie ko ia liliu leva.

Fakama'opo'opo

Ko hotau kaveinga, "Faingamalie ke fakafeinga'i." 'Oku 'uhinga leva ia, ko e faingamalie 'oku fakangatangata pe hono taimi. Neongo 'a e fakangatangata 'a e faingamalie ka 'oku 'ikai fakangatangata ai 'a e kelesi 'a e 'Otua kene fai hotau fakamo'ui 'okapau te tau fakatomala. 'Oku tau fakatomala ko 'etau 'ilo ko e kau angahala kitautolu pea mo 'etau fiefia ke tali 'a e fakamolemole 'a e 'Otua, ko 'Ene kelesi 'ata'ata pe. Kuo ke tali nai 'a e faingamalie ko ia? Kuo ke 'inasi nai 'i he fakamo'ui ko ia? Kuo fai nai 'a e liukava ko ia 'i ho'o mo'ui? 'Emeni